

Date: 1st June-2025

**ILGARI SUDLANGAN SHAXSLAR O'RTASIDA HUQUQBUZARLIKLARNING
MAXSUS PROFILAKTIKASI CHORA-TADBIRLARINI AMALGA
OSHIRISHDAGI VUJUDGA KELAYOTGAN MUAMMOLAR**

Yusupov Jaxongir Baxodir o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi 311-guruh kursanti

Annotatsiya: Ushbu maqolada ilgari sudlangan shaxslar bilan ishlashning huquqiy asoslari, maxsus profilaktika choralari, shuningdek, bu jarayonda uchrayotgan muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha takliflar tahlil etiladi. Jinoyatchilikka qaytish darajasining yuqoriligi ushbu toifada alohida yondashuv zarurligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: ilgari sudlanganlar, jinoyatga qaytish, maxsus profilaktika, nazorat, rehabilitatsiya, huquqbuzarlik.

Kirish

Ilgari sudlangan shaxslar jamiyatning ijtimoiy himoyaga muhtoj qatlamlaridan biri sanaladi. Ular orasida jinoyatga qayta qo'l urish xavfi yuqori bo'lgani sababli, ularni nazorat qilish, ijtimoiy rehabilitatsiya qilish, mehnatga jalb etish va huquqbuzarliklarning oldini olish bo'yicha kompleks chora-tadbirlar ishlab chiqilgan. Biroq amaliyotda bu profilaktik mexanizmlar yetarlicha samaradorlik bermayotgan hollar ham uchramoqda.

Asosiy qism

1. Ilgari sudlangan shaxslar bilan ishlashning huquqiy asoslari

Ilgari sudlanganlar ustidan nazorat va profilaktika ishlari O'zbekiston Respublikasining quyidagi normativ hujjatlariga asoslanadi:

- Jinoyat kodeksi va Jinoyat-ijroiya kodeksi;
- Ma'muriy javobgarlik to'g'risidagi kodeks;
- "Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida"gi qonun;
- IIVning 2021 yildagi "Profilaktik hisobda turgan shaxslar bilan ishlash tartibi to'g'risidagi Nizomi".

2. Maxsus profilaktika chora-tadbirlari

- Ro'yxatga olish va monitoring
- Bandlikka yo'naltirish
- Psixologik va ijtimoiy yordam
- Yashash va hujjat masalalarida yordam

3. Amalda uchrayotgan muammolar

- a) Ijtimoiy muhitning salbiy ta'siri
- b) Bandlik va daromad masalalari
- c) Nazorat mexanizmlarining sustligi
- d) Qayta jinoyat sodir etish hollari
- e) Rehabilitatsiya dasturlarining yetishmasligi

Date: 1st June-2025

4. Amaliy tavsiyalar va takliflar

1. Ijtimoiy moslashuv markazlarini tashkil etish
2. Ish beruvchilarga soliq imtiyozlari berish
3. Mahalla va IIV o'rtasida kuchli hamkorlik mexanizmini joriy qilish
4. Statistik monitoring tizimini joriy etish
5. Psixologik yordamni kuchaytirish

Xulosa

Ilgari sudlangan shaxslar orasida huquqbuzarliklarning oldini olishda samarali maxsus profilaktika choralari hal qiluvchi ahamiyat kasb etadi. Biroq hozirgi tizimda mavjud muammolar bu ishlarining samaradorligini pasaytirmoqda. Davlat, jamoatchilik, ish beruvchilar va mahalla institutlari o'rtasidagi uzviy hamkorlikni ta'minlash, ijtimoiy moslashuv mexanizmlarini takomillashtirish orqali jinoyatchilikka qaytish holatlarini kamaytirish mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Jinoyat Kodeksi
2. O'zbekiston Respublikasi "Huquqbuzarliklar profilaktikasi to'g'risida"gi Qonuni, 2014
3. IIV tomonidan tasdiqlangan "Profilaktik hisobdagi shaxslar bilan ishlash tartibi to'g'risida Nizom", 2021
4. UNODC (BMTning giyohvandlik va jinoyatchilikka qarshi kurash idorasi) xalqaro tahliliy hisobotlari
5. O'zbekiston Respublikasi Bandlik va mehnat munosabatlari vazirligi tahlillari, 2023

